

บทความวิจัย

การประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โรงเรียน
วัดเพ็งประดิษฐาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

Evaluating the Outcomes of the Excellence Development Project for Thai
Music at Wat Peng Pradittharam School, Surat Thani Primary Educational
Service Area Office 3

ชวัลวิทย์ เกตุรัตน์^{1*}, อนู เจริญวงศ์ระยัย¹, และ พิชามณู สุริยพรรณ¹

Chawanwit Kettrat^{1*}, Anu Charoenwongrayub¹, and Phichamon Suriya-phan¹

Received: 13 January 2026

Revised: 12 March 2026

Accepted: 16 March 2026

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the outcomes of the Excellence Development Project for Thai Music at Wat Peng Pradittharam School, employing a causal relationship matrix framework across two levels: Long-term Outcomes and Direct Outcomes. This evaluative study focused on a target population selected through purposive sampling, consisting of 24 students, 24 parents, and 7 service recipients. The research instruments consisted of data recording forms, skills assessment forms, and questionnaires. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: **1) Long-term Outcomes:** The project enabled students to leverage their musical skills to generate an average supplemental income of 225 THB per person. Furthermore, 66.66% of Grade 6 students successfully pursued further education through the Thai classical music excellence programs. For the school, it established a distinguished image as a conservator of Thai cultural heritage at the highest level, fostering a collaborative network of 13 agencies, organizing 14 community service activities,

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี 84000 ประเทศไทย

¹ Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Surat Thani 84000, Thailand

* ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: earthchawan@gmail)

and securing 18 awards. Concerning parents and service recipients, they expressed the highest level of agreement concerning the project's outcomes and operational quality.

2) Direct Outcomes: Regarding the students, it was found that all participants demonstrated proficiency in performing at least one Thai musical instrument and actively engaged in providing musical services to the community. Additionally, 45.83% of the students participated in formal competitions, reporting the highest level of agreement concerning their skill acquisition and positive attitudes. Regarding the community, the school provided Thai musical services a total of 14 times during the 2024 academic year. These findings serve as empirical evidence for enhancing project management and systematically promoting collaboration between the school and the community.

Keywords: *Project Outcome Evaluation, Thai Music, Gifted Students*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม โดยอิงกรอบแนวคิดตารางเหตุผลสัมพันธ์ใน 2 ระดับ ได้แก่ ผลลัพธ์ระยะยาวและผลลัพธ์โดยตรง เป็นการวิจัยเชิงประเมิน กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 24 คน ผู้ปกครอง จำนวน 24 คน และผู้รับบริการ จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบประเมินทักษะ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า **1) ผลลัพธ์ระยะยาว** ได้แก่ ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนสามารถต่อยอดทักษะดนตรีไทยสู่การสร้างรายได้เฉลี่ยคนละ 225 บาท และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในสายความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย ร้อยละ 66.66 ด้านสถานศึกษา พบว่า มีภาพลักษณ์ผู้นุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับมากที่สุด มีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 13 หน่วยงาน จัดกิจกรรมบริการชุมชน 14 กิจกรรม และได้รับรางวัลรวม จำนวน 18 รางวัล และด้านชุมชน พบว่า ผู้ปกครองและผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์และคุณภาพการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และ **2) ผลลัพธ์โดยตรง** ได้แก่ ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 ชนิด และมีส่วนร่วมให้บริการทางดนตรีแก่ชุมชน อีกทั้ง ร้อยละ 45.83 เข้าร่วมการประกวดแข่งขัน โดยมีความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ด้านทักษะและเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และด้านชุมชน พบว่า ชุมชนได้รับบริการด้านดนตรีไทยจากโรงเรียนรวมจำนวน 14 ครั้งในปีการศึกษา 2567 ทั้งนี้ ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารโครงการ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: *การประเมินผลลัพธ์โครงการ, ดนตรีไทย, นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ*

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการเสริมสร้างศักยภาพคนไทย ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมที่ตอบสนองศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เป็นสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนควบคู่กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โครงการดังกล่าวมุ่งพัฒนาทักษะการบรรเลงดนตรีไทยของนักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงและให้บริการด้านดนตรีไทยแก่โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันสะท้อนบทบาทของสถานศึกษาในการสืบสานและเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

แม้โครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยจะดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและปรากฏผลสัมฤทธิ์ในเชิงกิจกรรม แต่การดำเนินโครงการยังขาดการประเมินผลลัพธ์อย่างเป็นระบบที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายในระยะยาวและโดยตรง การประเมินผลลัพธ์ของโครงการจึงมีความจำเป็น เพื่อใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสะท้อนคุณค่า ประสิทธิภาพ และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงาน ทั้งในมิติของผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน รวมทั้งยังเป็นข้อมูลสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร การปรับปรุงการดำเนินงาน และการพัฒนาโครงการให้มีความยั่งยืน (Srisard, 2005; Kanchanawasi, 2017)

จากการทบทวนงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การประเมินผลลัพธ์มีความสำคัญในการสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจริงและใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อพัฒนาโครงการอย่างยั่งยืน โดยแนวคิดการประเมินตามกรอบตรรกะและการประเมินอย่างเป็นระบบช่วยเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ กิจกรรม และผลลัพธ์อย่างมีเหตุผล (MacArthur, 1993; Saikaew, 2002; Kanchanawasi, 2017; Rossi et al., 2018) ในบริบทการศึกษา การประเมินผลลัพธ์ของโครงการควรมุ่งวัดผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนและติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในระยะยาว (Kellaghan & Madaus, 2006; Moldovan, 2016) ขณะที่กิจกรรมเชิงกระบวนการสามารถส่งเสริมเจตคติและทักษะชีวิตของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Aseltine & DeMartino, 2004; Traithippayapong et al., 2021) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังเน้นผลสัมฤทธิ์รายกิจกรรมมากกว่าการประเมินผลลัพธ์เชิงระบบ ดังนั้น การประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีไทยจึงมีความจำเป็นเพื่อสะท้อนผลกระทบต่อผู้เรียน โรงเรียน และชุมชนอย่างรอบด้าน

การศึกษานี้จึงมุ่งประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ร่วมกับแนวคิดการประเมินแบบสรุปผล

(Summative Evaluation) เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ในระดับเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างเป็นระบบ การประเมินดังกล่าวจะช่วยสะท้อนผลลัพธ์เชิงประจักษ์ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ อันเป็นแนวทางสำคัญในการยืนยันคุณค่าของโครงการ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานด้านดนตรีไทยของสถานศึกษาในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลลัพธ์ระยะยาว (Long-term Outcomes) คือ ด้านนักเรียน ด้านสถานศึกษา และด้านชุมชน และประเมินผลลัพธ์โดยตรง (Direct Outcomes) คือ ด้านนักเรียน และด้านชุมชนของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ

การประเมินผลลัพธ์ของโครงการเป็นกระบวนการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มเป้าหมายภายหลังการดำเนินโครงการ โดยมุ่งตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แนวคิดดังกล่าวให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเชิงประจักษ์ ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ มากกว่าการพิจารณาเพียงขั้นตอนหรือกิจกรรมของโครงการ (Srisard, 2005; Rossi et al., 2018) การประเมินในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับการบริหารจัดการโครงการเชิงผลลัพธ์ เนื่องจากให้ความสำคัญกับคุณค่าและความสำเร็จของโครงการที่เกิดกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร การปรับปรุงโครงการ และการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Kanchanawasi, 2017) ในเชิงองค์ประกอบ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการประกอบด้วย การกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง ตัวชี้วัดความสำเร็จ แหล่งข้อมูลตรวจสอบ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นระบบ สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ แนวคิดการประเมินผลลัพธ์ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โดยมุ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับผลลัพธ์ระยะยาวและผลลัพธ์โดยตรง อันเป็นฐานสำคัญในการยืนยันคุณค่าและประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดเกี่ยวกับเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นองค์ประกอบสำคัญในการออกแบบวางแผน และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกรอบแนวคิดตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงเชิงตรรกะระหว่างระดับนโยบาย การดำเนินงาน และผลลัพธ์ในระยะต่าง ๆ โดยเป้าประสงค์ (Goal) หมายถึง จุดมุ่งหมายในระดับสูงสุดที่สะท้อนผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวของโครงการ มักอยู่นอกเหนือการควบคุมโดยตรงและขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก ขณะที่วัตถุประสงค์ของโครงการเป็นผลลัพธ์เชิงปฏิบัติที่มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสามารถวัดผลได้

ทำหน้าที่แปลงเป้าประสงค์ให้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรม การจัดสรรทรัพยากร การติดตาม และการประเมินผล โดยวัตถุประสงค์ที่ดีควรสอดคล้องกับหลัก SMART ซึ่งเป็นเทคนิคการตั้งเป้าหมายและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย Specific (เฉพาะเจาะจง) Measurable (วัดผลได้) Achievable (บรรลุผลได้) Relevant (สอดคล้อง) และ Time-bound (มีกรอบเวลา) รวมถึงต้องสามารถกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม จากการทบทวนแนวคิดดังกล่าวสามารถนิยามและจำแนกผลลัพธ์ของโครงการออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ผลลัพธ์ระยะยาว หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในระยะยาวภายหลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งสะท้อนผลกระทบต่อผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชนในภาพรวม และ 2) ผลลัพธ์โดยตรง หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และสามารถประเมินได้จากการปฏิบัติจริงของผู้เข้าร่วม การจำแนกผลลัพธ์ทั้ง 2 ระดับนี้ช่วยให้การวิเคราะห์ผลของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยมีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับโครงสร้างการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ (Doran, 1981; MacArthur, 1993; Saikaew, 2002; Suksaen, 2002; Kerzner, 2006)

แนวคิดเกี่ยวกับตารางเหตุผลสัมพันธ์

ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินโครงการ โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงตรรกะระหว่างเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ กิจกรรม และผลลัพธ์ของโครงการในลักษณะเหตุและผล แนวคิดดังกล่าวช่วยให้การดำเนินโครงการมีโครงสร้างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ว่ากิจกรรมที่ดำเนินการนำไปสู่ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังหรือไม่ และผลลัพธ์เหล่านั้นเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโครงการอย่างไร (MacArthur, 1993; Saikaew, 2002; Suksaen, 2002) ตารางเหตุผลสัมพันธ์มีความสอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิดเกี่ยวกับผลที่คาดหวังในแต่ละระดับ ตั้งแต่ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมไปจนถึงผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว แนวคิดนี้ยังเชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยทำหน้าที่เป็นกรอบที่อธิบายว่าการบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปฏิบัติจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าประสงค์ในระดับสูงได้อย่างไร ซึ่งช่วยลดความคลุมเครือของการประเมินและเพิ่มความเป็นเหตุเป็นผลของการวิเคราะห์ผลลัพธ์ ทั้งนี้ ในเชิงองค์ประกอบ ตารางเหตุผลสัมพันธ์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ผลผลิตหรือผลลัพธ์ กิจกรรม ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลตรวจสอบ และเงื่อนไขหรือปัจจัยภายนอก โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถูกจัดวางในรูปแบบตารางเพื่อแสดงความสัมพันธ์เชิงตรรกะอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถใช้เป็นทั้งเครื่องมือในการวางแผนการดำเนินโครงการ และเป็นกรอบในการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการได้อย่างชัดเจน (MacArthur, 1993; Suksaen, 2002) สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับตารางเหตุผลสัมพันธ์ถูกนำมาใช้เป็นกรอบหลักในการออกแบบการประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โดยกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการประเมินออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ผลลัพธ์ระยะยาวที่เชื่อมโยงกับเป้าประสงค์ของโครงการ และผลลัพธ์โดยตรงที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ การใช้ตารางเหตุผลสัมพันธ์ในลักษณะนี้ช่วยให้การประเมินผล

ลัพธ์มีความเป็นระบบ สอดคล้องกับโครงสร้างโครงการ และสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงาน ได้อย่างมีเหตุผลและตรวจสอบได้ทางวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงและข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ภาพลักษณ์จึงสะท้อนการประเมินคุณค่าและบทบาทของสถานศึกษาในมุมมองของสังคม โดยครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ความสามารถของผู้เรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน (Kotler & Fox, 1995; Gotsi & Wilson, 2001) แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษามีความเชื่อมโยงกับการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เนื่องจากภาพลักษณ์เป็นผลลัพธ์เชิงสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน การดำเนินโครงการที่มีคุณภาพและต่อเนื่องสามารถส่งผลให้เกิดการรับรู้เชิงบวกต่อสถานศึกษา และสะท้อนความสำเร็จของโครงการในระดับองค์กร ในเชิงองค์ประกอบ ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาประกอบด้วยหลายมิติ เช่น ภาพลักษณ์ด้านคุณภาพผู้เรียน ภาพลักษณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ภาพลักษณ์ด้านกิจกรรมและผลงานของสถานศึกษา และภาพลักษณ์ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน องค์ประกอบเหล่านี้เกิดจากการสะสมประสบการณ์และการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระยะยาว และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามลักษณะและผลลัพธ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษา (Kotler & Fox, 1995) สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานศึกษาถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการพิจารณาผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยในระดับสถานศึกษา โดยมุ่งสะท้อนว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการรับรู้เชิงบวกต่อบทบาทและคุณค่าของสถานศึกษาในสายตาของผู้ปกครองและชุมชนหรือไม่ การประเมินภาพลักษณ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลลัพธ์ระยะยาวของโครงการที่ช่วยอธิบายผลกระทบเชิงสังคมและบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยอย่างเป็นรูปธรรม

รายละเอียดของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย

โครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของโรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม ดำเนินการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission, 2023) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ควบคู่การเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 การอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทย และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน โครงการมีฐานคิดจากกรอบกฎหมายด้านการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จึงออกแบบกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการฝึกซ้อมดนตรีไทยอย่างเป็นระบบ การซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีให้พร้อมใช้งาน และการเปิดโอกาสให้นักเรียนนำทักษะไปใช้จริงผ่านการให้บริการและการเข้าร่วมการประกวดแข่งขัน โครงการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อาทิ ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยของนักเรียน ความพร้อมใช้งานของเครื่องดนตรีไทย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเผยแพร่และการแข่งขัน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งสะท้อนจุดเด่นของโครงการในฐานะ

กลไกเชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม สามารถใช้เป็นฐานในการกำหนด ประเมินผลลัพธ์ของโครงการได้อย่างมีเหตุผล และตรวจสอบได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ใช้กรอบการประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่ครอบคลุมผลลัพธ์ระยะยาวและผลลัพธ์โดยตรง ในมิติด้านนักเรียน ด้านสถานศึกษา และด้านชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบการประเมินผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม

ระดับของการประเมิน	สรุปสาระสำคัญ	ตัวชี้วัด
ผลลัพธ์ระยะยาว ด้านนักเรียน	1. นักเรียนมีโอกาสในการนำทักษะดนตรีไทยไปใช้ประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้	จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับต่องานที่บรรเลง
	2. นักเรียนใช้ความสามารถด้านดนตรีสอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อด้วยความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย
ผลลัพธ์ระยะยาว ด้านสถานศึกษา	1. สถานศึกษามีภาพลักษณ์ในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยผ่านกิจกรรมดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง	ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองและผู้รับบริการต่อภาพลักษณ์ในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยของสถานศึกษา
	2. สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านดนตรีไทย	- จำนวนกิจกรรม - จำนวนเครือข่ายความร่วมมือ
	3. สถานศึกษาได้รับรางวัลด้านดนตรีไทยในระดับอำเภอ เขตพื้นที่การศึกษาฯ จังหวัด และชาติ	- จำนวนรางวัลระดับอำเภอ - จำนวนรางวัลระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ - จำนวนรางวัลระดับจังหวัด - จำนวนรางวัลระดับชาติ
ผลลัพธ์ระยะยาว ด้านชุมชน	1. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อโครงการดนตรีไทยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อผลลัพธ์โครงการ
	2. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อโครงการดนตรีไทยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อผลลัพธ์โครงการ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ระดับของการประเมิน	สรุปสาระสำคัญ	ตัวชี้วัด
ผลลัพธ์โดยตรง ด้านนักเรียน	1. นักเรียนสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้	จำนวนเครื่องดนตรีไทยที่นักเรียนแต่ละคน บรรเลงได้
	2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการบรรเลงดนตรี ไทยให้บริการแก่ผู้ขอรับบริการ	ร้อยละของนักเรียนที่บรรเลงดนตรีไทย ให้บริการแก่ผู้ขอรับบริการ
	3. นักเรียนเข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรี ไทยในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพ	ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมการประกวด แข่งขัน
	4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการ ดนตรีไทยของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของนักเรียนที่ เข้าร่วมโครงการ
ผลลัพธ์โดยตรง ด้านชุมชน	1. ชุมชนได้รับบริการด้านดนตรีไทยจาก โรงเรียน	จำนวนครั้งที่ชุมชนได้รับบริการด้านดนตรี ไทยจากโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของโรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม โดยกลุ่มนักเรียนจำนวน 24 คน เป็นนักเรียนสมาชิกชมรมดนตรีไทยในปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการใช้ประชากรทั้งหมดของโครงการ กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 24 คน เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแต่ละราย เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ของโครงการในมิติด้านพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ส่วนกลุ่มผู้รับบริการด้านดนตรีไทยจำนวน 7 คน เป็นผู้แทนหน่วยงานหรือชุมชนที่เคยขอรับบริการดนตรีไทยจากโรงเรียนในปีการศึกษา 2567 ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง และสามารถประเมินคุณภาพการให้บริการได้อย่างเหมาะสม

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นโดยยึดกรอบการประเมินผลลัพธ์ของโครงการตามตารางเหตุผลสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสาระและขอบเขตของการเก็บข้อมูล เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูล ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลจากรายงานกิจกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลจากการดำเนินงานจริงของสถานศึกษา แบบบันทึกพัฒนาขึ้นจากตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ในกรอบการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ ประกอบด้วย แบบบันทึกจำนวน 7 ฉบับ ครอบคลุมข้อมูลด้านรายได้จาก

การบรรเลงดนตรีไทย การศึกษาต่อ ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก รางวัล การเข้าร่วมการแข่งขัน และการให้บริการดนตรีไทยแก่ชุมชน

2. แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการ เพื่อประเมินการรับรู้ผลลัพธ์ของโครงการ แบบสอบถามพัฒนาโดยผู้วิจัยจากแนวคิดการประเมินผลโครงการและการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การแปลผล คือ 4.50–5.00 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจมาก 2.50–3.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อย 1.00–1.49 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจน้อยที่สุด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ประโยชน์และผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการ 2) ความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการแสดงและการให้บริการดนตรีไทย และ 3) การรับรู้ต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในด้านคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ และบทบาทในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย

3. แบบประเมินทักษะการบรรเลงดนตรีไทย ใช้ประเมินผลลัพธ์โดยตรงด้านนักเรียน พัฒนาโดยผู้วิจัยจากแนวคิดการประเมินทักษะปฏิบัติด้านดนตรีไทย ใช้การสังเกตระหว่างการบรรเลงจริง โดยครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 3 คน ประเมินตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ทำนอง จังหวะ เทคนิค ความต่อเนื่อง และการเล่นร่วมวง ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง ดีเยี่ยม 4 หมายถึง ดี 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ และ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง และกำหนดเกณฑ์ผ่านตามประเภทเครื่องดนตรี

เครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ประเภทผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.66–1.00 ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

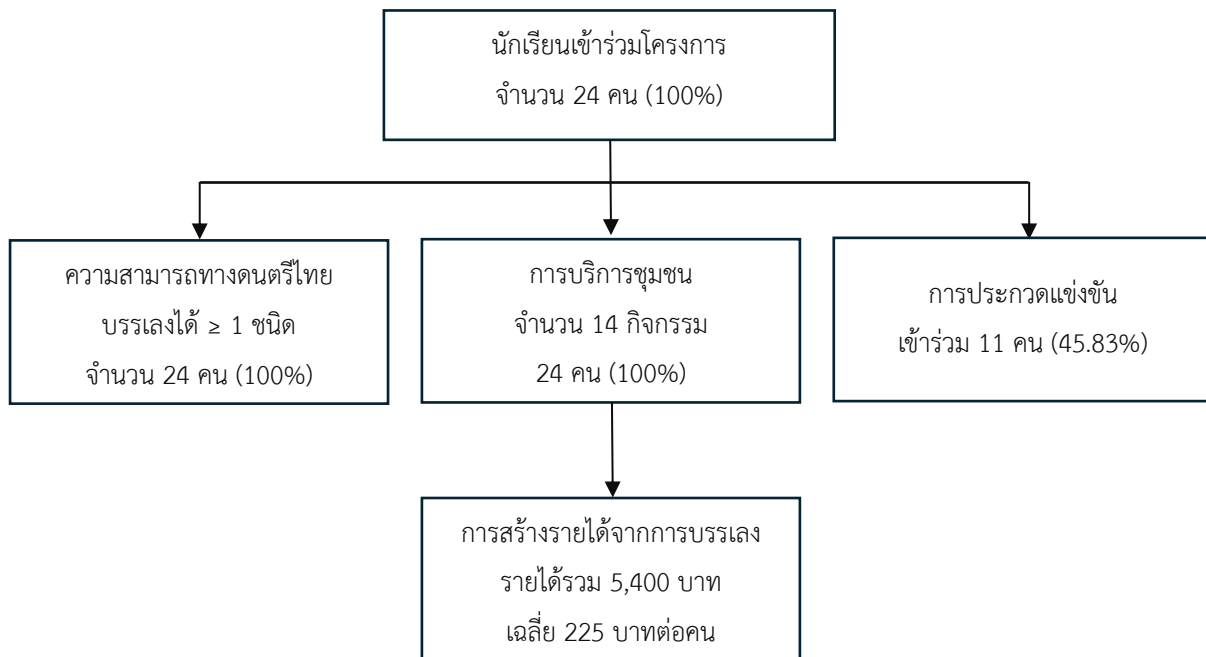
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอผลในรูปแบบตารางและสรุปเป็นความเรียงแยกตามประเด็นตัวชี้วัดของโครงการ 2) แบบสอบถาม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยประชากร ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รวมทั้งวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้เกณฑ์แปลผล 5 ระดับ และพิจารณาค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และ 3) แบบประเมินทักษะ โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน สรุปคะแนนรายบุคคล และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำเสนอผลลัพธ์ตามผลลัพธ์ที่คาดหวังของโครงการในรูปแบบตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลลัพธ์ด้านนักเรียน จัดเป็นผลลัพธ์ระยะยาวและผลลัพธ์โดยตรง ครอบคลุม 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทย 2) การมีส่วนร่วมในการให้บริการทางดนตรีไทย 3) การเข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรีไทย 4) ความพึงพอใจต่อโครงการ 5) การนำทักษะไปใช้สร้างรายได้ และ 6) การใช้

ความสามารถด้านดนตรีไทยเพื่อศึกษาต่อ โดยผลลัพธ์ในประเด็นที่ 1-3 นำเสนอรวมกันในตารางที่ 1 เนื่องจากใช้แหล่งข้อมูลเดียวกัน

ภาพที่ 1 แผนภาพสรุปผลลัพธ์โดยตรงด้านนักเรียน

ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถบรรเลงดนตรีไทยได้อย่างน้อยคนละ 1 ชนิด และทุกคนมีส่วนร่วมในการให้บริการทางดนตรีแก่ชุมชนรวมจำนวน 14 กิจกรรม ขณะที่นักเรียนจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 ได้เข้าร่วมการประกวดแข่งขันดนตรีไทยในระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดรายได้รวม 5,400 บาท หรือเฉลี่ย 225 บาทต่อคน

ในส่วนของความพึงพอใจต่อโครงการดนตรีไทยของโรงเรียน จากการเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลลัพธ์ด้านทักษะและเจตคติจากการเข้าร่วมโครงการ

รายการ	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. ฉันแสดงดนตรีไทยได้ด้วยตัวเอง	4.21	1.02	เห็นด้วยมาก
2. ฉันแสดงดนตรีไทยได้คล่องขึ้น	4.42	0.65	เห็นด้วยมาก
3. ฉันแสดงดนตรีไทยพร้อมกับเพื่อนได้ดี	4.63	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ฉันกล้าแสดงดนตรีต่อหน้าผู้อื่น	4.50	0.78	เห็นด้วยมากที่สุด
5. ฉันไม่รู้สึกตื่นเต้นระหว่างแสดงดนตรีไทย	4.08	0.93	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
6. ฉันกล้าขึ้นเวทีแสดงดนตรีไทย	4.50	0.83	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ฉันรู้ว่าวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะดนตรีไทยเป็นสิ่งสำคัญ	4.92	0.28	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ฉันตั้งใจที่จะช่วยรักษาดนตรีไทย	4.88	0.34	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ฉันต้องการให้ผู้อื่นสนใจดนตรีไทยมากขึ้น	4.96	0.20	เห็นด้วยมากที่สุด
10. ฉันใช้เวลาว่างฝึกซ้อมดนตรีไทย	4.33	0.70	เห็นด้วยมาก
11. ฉันรู้สึกใช้เวลาที่ใช้กับดนตรีไทยมีประโยชน์	4.83	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด
12. ฉันชอบใช้เวลาว่างทำกิจกรรมนี้	4.83	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด
13. ฉันเคยแสดงดนตรีไทยให้ผู้อื่นดู	4.96	0.20	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.70	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ด้านทักษะและเจตคติจากการเข้าร่วมโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนต้องการให้ผู้อื่นสนใจดนตรีไทยมากขึ้น และนักเรียนเคยแสดงดนตรีไทยให้ผู้อื่นดู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.96$, $SD = 0.20$) รองลงมา คือ นักเรียนรู้ว่าวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะดนตรีไทยเป็นสิ่งสำคัญ ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.28$) และนักเรียนตั้งใจที่จะช่วยรักษาดนตรีไทย ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.34$) ตามลำดับ

การใช้ความสามารถด้านดนตรีไทยสอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น จากการเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสามารถเข้าศึกษาต่อในสายความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนชั้น ป.6 ในชมรม	สถานศึกษาที่เข้าศึกษาต่อ	ประเภท
นักเรียนคนที่ 1	โรงเรียนเคียนซาพิทยาคม อ.เคียนซา จ.สุราษฎร์ธานี	ทั่วไป
นักเรียนคนที่ 2	โรงเรียนเคียนซาพิทยาคม อ.เคียนซา จ.สุราษฎร์ธานี	ทั่วไป
นักเรียนคนที่ 3	โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ความสามารถพิเศษดนตรีไทย
นักเรียนคนที่ 4	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ความสามารถพิเศษดนตรีไทย
นักเรียนคนที่ 5	โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ความสามารถพิเศษดนตรีไทย
นักเรียนคนที่ 6	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	ความสามารถพิเศษดนตรีไทย

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 6 คน มีนักเรียนจำนวน 4 คน สามารถสอบเข้าเรียนต่อในสายความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของนักเรียนทั้งหมด

2. ผลลัพธ์ด้านสถานศึกษา จัดเป็นผลลัพธ์ระยะยาว ครอบคลุม 3 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สถานศึกษามีภาพลักษณ์ในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยผ่านกิจกรรมดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัดคือระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองและผู้รับบริการ เก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 24 คน และผู้รับบริการด้านดนตรีไทยจำนวน 7 คน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน			
1. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง	4.81	0.48	มากที่สุด
2. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถด้านดนตรีไทยในงานต่าง ๆ	4.90	0.30	มากที่สุด
3. โรงเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันดนตรีไทยในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	4.81	0.48	มากที่สุด
4. โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรีไทยให้มีโอกาสเรียนต่อในสาขาที่ตนถนัด	4.87	0.34	มากที่สุด
ภาพรวมด้านคุณภาพผู้เรียน	4.85	0.40	มากที่สุด
ด้านที่ 2 คุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้			
1. โรงเรียนมีครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดดนตรีไทยให้กับนักเรียน	4.90	0.30	มากที่สุด
2. โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีไทยของโรงเรียนและชุมชน	4.94	0.25	มากที่สุด
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมดนตรีไทยให้นักเรียนได้ฝึกฝนและแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ	4.84	0.37	มากที่สุด
4. โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านดนตรีไทยที่มีความพร้อม	4.81	0.40	มากที่สุด
ภาพรวมด้านคุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้	4.87	0.34	มากที่สุด
ด้านที่ 3 การรับรู้ของชุมชนต่อบทบาทของโรงเรียน			
1. โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเล่นดนตรีไทยให้เป็นที่รู้จักในชุมชน	4.81	0.40	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนผ่านการแสดงดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ	4.84	0.45	มากที่สุด
3. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง	4.68	0.48	มากที่สุด
4. โรงเรียนช่วยให้บริการด้านดนตรีไทยในงานบุญ งานประเพณี หรืองานสำคัญของชุมชน	4.84	0.45	มากที่สุด
ภาพรวมด้านการรับรู้ของชุมชนต่อบทบาทของโรงเรียน	4.79	0.45	มากที่สุด
ภาพรวม	4.84	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.34$) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.40$) และด้านการรับรู้ของชุมชนต่อบทบาทของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.79$, $SD = 0.45$) โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านดนตรีไทย ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ จำนวนเครือข่ายความร่วมมือและจำนวนกิจกรรม โดยเครือข่ายความร่วมมือ คือ บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียนที่ร่วมจัดหรือขอรับบริการกิจกรรมดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 5–6

ตารางที่ 5 กิจกรรมการบรรเลงดนตรีไทย และเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านดนตรีไทย

กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	จำนวน ความร่วมมือ (ครั้ง)
1. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่ศิริ ศรีสุวรรณ	29 มิ.ย. 67	วัดพุทธเจดีย์ อ.กาญจนดิษฐ์	1
2. พิธีฌาปนกิจศพคุณพ่อไพโรจน์ แซ่อู่	8 ก.ค. 67	วัดเพ็ญประดิษฐาราม อ.เคียนซา	1
3. กิจกรรมแห่เทียนพรรษาประจำปี วัดเพ็ญประดิษฐาราม	18 ก.ค. 67	วัดเพ็ญประดิษฐาราม อ.เคียนซา	1
4. พิธีเปิดตลาดสวนจันทน์	19 ก.ย. 67	สวนสาธารณะจันทน์กะพ้อ อ.เคียนซา	1
5. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่ปรีดา จันทร์ลา	23 ก.ย. 67	สำนักสงฆ์บ้านบนไร่ อ.พุนพิน	1
6. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่ประนอม แซ่หลี	1 ต.ค. 67	วัดดอนพยอม อ.เคียนซา	1
7. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่ปรีดา เทพรักษา	9 ต.ค. 67	สำนักสงฆ์บ้านบนไร่ อ.พุนพิน	1
8. พิธีทอดกฐินสามัคคีประจำปี วัดเพ็ญประดิษฐาราม	26 ต.ค. 67	วัดเพ็ญประดิษฐาราม อ.เคียนซา	1
9. พิธีฌาปนกิจศพคุณพ่อนิคม เมฆฉาย	24 พ.ย. 67	วัดเพ็ญประดิษฐาราม อ.เคียนซา	1
10. พิธีฌาปนกิจศพคุณแม่หน้อย เมืองปลอด	9 ก.พ. 68	วัดเขาตอก อ.เคียนซา	1
11. พิธีบำเพ็ญกุศลศพนายอนุกุล เรืองช่วย	11 ก.พ. 68	วัดดอนพยอม อ.เคียนซา	1
12. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณพ่อเฉลิม เทพเฉลิม	21 ก.พ. 68	สำนักสงฆ์ปลายทริก อ.เคียนซา	1
13. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่บุญภาส แสงจำนงค์	2 มี.ค. 68	สำนักสงฆ์บ้านบนไร่ อ.พุนพิน	1
14. พิธีบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่พุทธ ศรีสวัสดิ์	10 มี.ค. 68	วัดดอนพยอม อ.เคียนซา	1

จากตารางที่ 5 พบว่า โรงเรียนวัดเพ็ญประดิษฐารามได้ดำเนินกิจกรรมบรรเลงเผยแพร่ดนตรีไทยรวมทั้งสิ้นจำนวน 14 ครั้ง โดยจัดในพื้นที่อำเภอเคียนซา จำนวน 10 ครั้ง อำเภอพุนพิน จำนวน 3 ครั้ง และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จำนวน 1 ครั้ง โดยมีเครือข่ายความร่วมมือในการจัดกิจกรรมบรรเลงเผยแพร่ดนตรีไทยจำนวน 13 บุคคล/หน่วยงาน ซึ่งทุกหน่วยงานเป็นผู้ขอรับบริการ โดยเมื่อพัฒนาตามกิจกรรม พบว่า ใน พ.ศ. 2567

โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐาราม ได้ดำเนินกิจกรรมบรรเลงดนตรีไทยในพิธีบำเพ็ญกุศล จำนวน 4 ครั้ง ในพิธีฌาปนกิจ จำนวน 2 ครั้ง ในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น กิจกรรมแห่เทียนพรรษาและพิธีทอดกฐิน จำนวน 2 ครั้ง และในกิจกรรมชุมชน คือ การเปิดตลาด จำนวน 1 ครั้ง ต่อมา ใน พ.ศ. 2568 ได้มีการดำเนินกิจกรรมบรรเลงดนตรีไทยในพิธีบำเพ็ญกุศล จำนวน 4 ครั้ง และในพิธีฌาปนกิจ จำนวน 1 ครั้ง

2.3 สถานศึกษาได้รับรางวัลด้านดนตรีไทยในระดับอำเภอ เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และชาติ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ จำนวนรางวัลด้านดนตรีไทยที่สถานศึกษาได้รับ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนรางวัลด้านดนตรีไทยที่สถานศึกษาได้รับ

รายการแข่งขัน	ผลการแข่งขัน/เกียรติบัตรที่ได้รับ
งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ 71	
1. วงปี่พาทย์ไม้แข็ง ระดับชั้น ป.1 – ป.6	เหรียญทองชนะเลิศ 1) ระนาดเอก 2) ระนาดทุ้ม 3) ซับร้อง 4) ซ้องวงใหญ่ 5) กลองแขก 1 6) กลองแขก 2 7) ฉิ่ง 8) ฉาบเล็ก 9) กรับ และ 10) โหม่ง
2. เดี่ยวขลุ่ยเพียงออ ระดับชั้น ป.1– ป.6	เหรียญทองชนะเลิศ
3. เดี่ยวระนาดเอก ระดับชั้น ป.1 – ป.6	เหรียญทองชนะเลิศ
4. เดี่ยวระนาดทุ้ม ระดับชั้น ป.1– ป.6	เหรียญทองอันดับที่ 2
5. เดี่ยวซ้องวงใหญ่ ระดับชั้น ป.1 – ป.6	เหรียญทองอันดับที่ 2
6. เดี่ยวซ้องวงเล็ก ระดับชั้น ป.1– ป.6	เหรียญทองอันดับที่ 3
7. เดี่ยวซิม 7 หย่อง ระดับชั้น ป.1 – ป.6	เหรียญเงินอันดับที่ 7
การประกวดเดี่ยวเครื่องดนตรีไทยและขับร้องระดับชาติ	
1. เดี่ยวขลุ่ยเพียงออ ระดับประถมศึกษา	เหรียญเงินอันดับที่ 9
2. เดี่ยวระนาดเอก ระดับประถมศึกษา	เหรียญเงินอันดับที่ 5

จากตารางที่ 6 พบว่า โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐารามส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดแข่งขัน 2 ระดับ คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ ได้รับรางวัลด้านดนตรีไทยรวมทั้งสิ้นจำนวน 18 รางวัล จำแนกเป็น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 16 รางวัล โดยเป็นเหรียญทองชนะเลิศ จำนวน 12 รางวัล เหรียญทองอันดับที่ 2 จำนวน 2 รางวัล เหรียญทองอันดับที่ 3 จำนวน 1 รางวัล และเหรียญเงินอันดับที่ 7 จำนวน 1 รางวัล และระดับชาติ จำนวน 2 รางวัล โดยเป็นเหรียญเงินอันดับที่ 5 และอันดับที่ 9 อย่างละ 1 รางวัล

3. ผลลัพธ์ด้านชุมชน จัดเป็นผลลัพธ์โดยตรงและผลลัพธ์ระยะยาว ครอบคลุม 3 ประเด็นรายละเอียดดังนี้

3.1 ชุมชนได้รับบริการด้านดนตรีไทยจากโรงเรียน ผลการเก็บข้อมูล พบว่า ชมรมดนตรีไทย โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐารามจัดกิจกรรมบรรเลงเผยแพร่ดนตรีไทยจำนวน 14 ครั้ง โดยให้บริการแก่อนุชน

และชุมชนในพื้นที่อำเภอเคียนซา อำเภอพุนพิน และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งในพิธีบำเพ็ญกุศล พิธีฉาปนกิจ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมในชุมชน โดยรายละเอียดดังที่ได้แสดงในตารางที่ 5

3.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. บุตรหลานของข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีไทยที่ดีขึ้น	4.67	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ข้าพเจ้าคิดว่าบุตรหลานเรียนรู้เทคนิคการบรรเลงที่หลากหลาย	4.63	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
3. บุตรหลานของข้าพเจ้ามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.67	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ข้าพเจ้าเห็นว่ากิจกรรมดนตรีไทยช่วยให้บุตรหลานใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์	4.96	0.20	เห็นด้วยมากที่สุด
5. บุตรหลานของข้าพเจ้าเลือกทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์	4.83	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ข้าพเจ้าเห็นว่าบุตรหลานได้รับแรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากการเรียนดนตรีไทย	4.88	0.34	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ข้าพเจ้าคิดว่าบุตรหลานมีโอกาพัฒนาทักษะด้านดนตรีได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.83	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ข้าพเจ้าเชื่อว่าดนตรีไทยช่วยส่งเสริมการศึกษาหรืออาชีพในอนาคตของบุตรหลาน	4.79	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.78	0.47	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมดนตรีไทยช่วยให้บุตรหลานใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, $SD = 0.20$) รองลงมาคือ บุตรหลานได้รับแรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากการเรียนดนตรีไทย ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.34$) บุตรหลานเลือกทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$) และบุตรหลานมีโอกาพัฒนาทักษะด้านดนตรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.48$) ตามลำดับ

3.3 ความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อคุณภาพการดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อคุณภาพการดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนสามารถแสดงดนตรีไทยได้อย่างไพเราะและเข้าใจจังหวะ	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
2. การแสดงของนักเรียนมีความพร้อมและเป็นมืออาชีพ	4.86	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด
3. การแสดงดนตรีไทยสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้น	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
4. นักเรียนมีมารยาทที่เหมาะสมระหว่างการแสดง	4.86	0.38	เห็นด้วยมากที่สุด
5. นักเรียนแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และการแสดง	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
6. โรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
7. โรงเรียนประสานงานและเตรียมการแสดงได้อย่างราบรื่น	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
8. โรงเรียนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ดนตรีไทยในชุมชน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.96	0.19	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยภาพรวมผู้รับบริการมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, $SD = 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนสามารถแสดงดนตรีไทยได้อย่างไพเราะและเข้าใจจังหวะ การแสดงดนตรีไทยสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้น นักเรียนแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และการแสดง โรงเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม โรงเรียนประสานงานและเตรียมการแสดงได้อย่างราบรื่น และโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ดนตรีไทยในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, $SD = 0.00$) ขณะที่การแสดงของนักเรียนมีความพร้อมและเป็นมืออาชีพ และนักเรียนมีมารยาทที่เหมาะสมระหว่างการแสดง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.86$, $SD = 0.38$)

โดยสรุป ผลลัพธ์ระยะยาวของโครงการครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนสามารถต่อยอดทักษะสู่การสร้างรายได้เฉลี่ยคนละ 225 บาท และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในสายความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทยร้อยละ 66.66 ด้านสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีภาพลักษณ์ในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับมากที่สุด มีเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 13 หน่วยงาน จัดกิจกรรมบริการชุมชน จำนวน 14 กิจกรรม และได้รับรางวัลรวม จำนวน 18 รางวัล และด้านชุมชน พบว่า ผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ของโครงการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และผู้รับบริการมีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเช่นกัน

ส่วนผลลัพธ์โดยตรงของโครงการครอบคลุม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 ชนิด และมีส่วนร่วมในการให้บริการทางดนตรีแก่ชุมชนครบทุกคน ขณะที่นักเรียนร้อยละ 45.83 เข้าร่วมการประกวดแข่งขัน และมีระดับความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ด้านทักษะและเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และ ด้านชุมชน พบว่า ชุมชนได้รับบริการด้านดนตรีไทยจากโรงเรียนรวมจำนวน 14 ครั้ง ตามกิจกรรมที่ดำเนินการในปีการศึกษา 2567

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านนักเรียน ผลการวิจัยด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทุกคนสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 ชนิด มีนักเรียนบางส่วนพัฒนาทักษะไปสู่การเข้าร่วมการแข่งขันและการแสดงต่อสาธารณะ รวมถึงนำทักษะด้านดนตรีไทยไปใช้ในการสอบเข้าศึกษาต่อในสายความสามารถพิเศษ อีกทั้งยังสามารถต่อยอดทักษะไปสู่การสร้างรายได้จากการบรรเลงดนตรีในงานและกิจกรรมต่าง ๆ ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนการพัฒนาทั้งด้านทักษะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในบริบทจริง และมีระบบติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Prasit et al. (2023) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมบูรณาการตามแนวคิด STEAM ส่งเสริมทักษะการคิด การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งสะท้อนในกรณีนี้ที่นักเรียนสามารถบรรเลงดนตรีไทยร่วมวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Traithipyapong et al. (2021) ที่ระบุว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ และทักษะไปใช้จริงและพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสอดคล้องกับ Wongwisetkun and Tangpakphum (2013) และ Daorungroj et al. (2018) ที่ชี้ว่ากิจกรรมที่มีการออกแบบอย่างเหมาะสมและมีระบบติดตามประเมินผล ช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องในเชิงแนวคิดกับ Aseltine and DeMartino (2004) ที่เสนอว่ากิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจนสามารถพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะชีวิตของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การที่นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่องมิได้เกิดจากการฝึกทักษะดนตรีเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากกระบวนการสร้างแรงจูงใจภายในและโอกาสในการใช้ความสามารถในสถานการณ์จริงอย่างสม่ำเสมอ การได้แสดงต่อสาธารณะและเข้าร่วมการแข่งขันทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ดังกล่าวอาจแตกต่างกันไปตามระดับความพร้อมของผู้เรียนและการสนับสนุนจากครอบครัว จึงสะท้อนว่าความสำเร็จของโครงการไม่ได้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับบริบทสนับสนุนโดยรวมด้วย

2. ด้านสถานศึกษา ผลการวิจัยด้านสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนวัดเพ็ญประดิษฐารามได้รับการยอมรับว่ามีภาพลักษณ์ที่ชัดเจนในฐานะสถานศึกษาผู้นำนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์จากการได้รับรางวัลและเกียรติบัตรจากการเข้าร่วมการแสดงและการแข่งขันดนตรีไทยตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่ การศึกษาจนถึงระดับชาติ ซึ่งสะท้อนคุณภาพและความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเห็นว่าผลลัพธ์ดังกล่าวเกิดจากการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน และการบูรณาการกิจกรรมดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์สถานศึกษา ส่งผลให้โครงการไม่เพียงสร้างผลลัพธ์เชิงกิจกรรม แต่ยังยกระดับภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของโรงเรียนในระยะยาว ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Wongwisetkun and Tangpakphum (2013) ที่ชี้ว่าความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความเชี่ยวชาญของผู้ดำเนินงาน รวมถึงสอดคล้องกับ Prasit et al. (2023) ที่ระบุว่ากิจกรรมบูรณาการที่

ดำเนินอย่างเป็นระบบสามารถสร้างชื่อเสียงและเอกลักษณ์ให้แก่สถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Daorungroj et al. (2018) และ Wijitsrikamon et al. (2023) ที่เน้นความสำคัญของระบบติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบเคียงกับแนวคิดของ Moldovan (2016) และ Kellaghan and Madaus (2006) ที่ให้ความสำคัญกับการติดตามผลและการประเมินผลกระทบเชิงระบบ ซึ่งสะท้อนในกรณีนี้ที่โรงเรียนได้รับการยอมรับในฐานะสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและเอกลักษณ์ด้านดนตรีไทยอย่างชัดเจน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาไม่ได้เกิดจากรางวัลหรือการแข่งขันเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอของการดำเนินกิจกรรมที่ตอบสนองต่อสังคม ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการรับรู้ถึงความจริงจังและความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน การบูรณาการดนตรีไทยเข้ากับวิถีของสถานศึกษาทำให้โครงการไม่เป็นกิจกรรมเฉพาะช่วงเวลา แต่เป็นวัฒนธรรมองค์กร อย่างไรก็ตาม การรักษาภาพลักษณ์ในระยะยาวจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาครู เครื่องมือ และระบบสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นผลลัพธ์อาจลดลงเมื่อเปลี่ยนแปลงบุคลากรหรือบริหารการบริหาร

3. ด้านชุมชน ผลการวิจัยด้านชุมชน พบว่า โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐารามมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบรรเลงและเผยแพร่ดนตรีไทยให้แก่ชุมชน โดยจัดกิจกรรมสนับสนุนงานของชุมชนและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ชุมชนให้การยอมรับศักยภาพของโรงเรียน ผู้ปกครองเห็นว่ากิจกรรมช่วยให้บุตรหลานใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ ขณะที่ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการแสดงดนตรีไทย ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนว่าโครงการสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง และเสริมภาพลักษณ์ของโรงเรียนในฐานะผู้อนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นมาจากการออกแบบโครงการที่คำนึงถึงความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และใช้กิจกรรมดนตรีไทยเป็นกลไกเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Wongwisetkun and Tangpakphum (2013) และ Prasit et al. (2023) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมและการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องช่วยสร้างความพึงพอใจและความยั่งยืนของโครงการ รวมถึงสอดคล้องกับ Daorungroj et al. (2018) ที่ระบุว่าการสร้างเครือข่ายและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยขยายผลสู่สังคมวงกว้าง ตลอดจนแนวคิดของ Moldovan (2016) และ Kellaghan and Madaus (2006) ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลกระทบรวมและผลกระทบสุทธิ ซึ่งสะท้อนว่าโครงการนี้ก่อให้เกิดคุณค่าทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าความพึงพอใจของชุมชนสะท้อนถึงความสอดคล้องระหว่างการออกแบบโครงการกับความต้องการของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความยั่งยืน การที่โรงเรียนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกและความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของชุมชนยังควรได้รับการพัฒนาในลักษณะหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์มากกว่าการเป็นผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการขยายผลในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านนักเรียน ควรปรับปรุงแบบกิจกรรมฝึกซ้อมดนตรีไทยให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนมากขึ้น เช่น การจัดกลุ่มฝึกตามระดับทักษะ และการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้บรรเลงในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะ ความมั่นใจ และการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ควบคู่กับการคงลักษณะกิจกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจและความภาคภูมิใจซึ่งสะท้อนจากระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่อยู่ในระดับสูง

2. ด้านสถานศึกษา ควรต่อยอดความสำเร็จของโครงการด้วยการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในลักษณะเชิงระบบ โดยเฉพาะการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยและหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการมีเวทีแสดงอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และเสริมสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ด้านชุมชน ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ ความภาคภูมิใจ และแรงสนับสนุนจากชุมชนในวงกว้าง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อรับผิดชอบการจัดทำสื่อเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยเสริมบทบาทของโรงเรียนในฐานะศูนย์กลางการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีไทยในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

4. ด้านนโยบาย ควรกำหนดแนวปฏิบัติในการให้บริการด้านดนตรีไทยแก่หน่วยงานภายนอกให้มีความชัดเจนและเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบขอความอนุเคราะห์ด้านการอำนวยความสะดวก เช่น การจัดพาหนะรับ-ส่งนักเรียนและเครื่องดนตรี หรือการสนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องดนตรี ในกรณีที่ไม่สามารถนำเครื่องดนตรีไปจากโรงเรียนได้ เพื่อให้การให้บริการเป็นไปอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการจัดเก็บข้อมูลการให้บริการและผลการดำเนินงานเป็นหลักฐานเชิงนโยบายสำหรับการสนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาโครงการในปีต่อไปอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของโครงการต่อผู้เรียน เช่น การใช้ทักษะดนตรีไทยหลังจบการศึกษา และการประกอบอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- Aseltine, R. H., Jr., & DeMartino, R. (2004). An outcome evaluation of the SOS suicide prevention program. *American Journal of Public Health, 94*(3), 446–451.
<https://doi.org/10.2105/ajph.94.3.446>

- Daorungroj, T., Ketkaew, P., Tannukul, C., & Wong-Aknit, S. (2018). An evaluation of a training project for internal education quality assessors at the curriculum level in Kasetsart University. *Journal of Kasetsart Educational Review*, 34(3), 171–180. [in Thai]
- Doran, G. T. (1981). There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*, 70(11), 35–36.
- Gotsi, M., & Wilson, A. M. (2001). Corporate reputation: Seeking a definition. *Corporate Communications: An International Journal*, 6(1), 24–30. <https://doi.org/10.1108/13563280110381189>
- Kanchanawasi, S. (2017). *Program evaluation*. Srinakharinwirot University Press. [in Thai]
- Kellaghan, T., & Madaus, G. F. (2006). *Outcomes of schooling: Studies in international evaluation*. Springer.
- Kerzner, H. (2006). *Project management: A systems approach to planning, scheduling, and controlling* (9th ed.). John Wiley & Sons.
- Kotler, P., & Fox, K. F. A. (1995). *Strategic marketing for educational institutions* (2nd ed.). Prentice-Hall.
- MacArthur, J. D. (1993). *The logical framework: A tool for the management of project planning and evaluation* (New Series Discussion Paper No. 42). Development and Project Planning Centre, University of Bradford.
- Moldovan, L. (2016). Training outcome evaluation model. *Procedia Technology*, 22, 1184–1190. <https://doi.org/10.1016/j.protcy.2016.01.166>
- Office of the Basic Education Commission. (2023). *Basic education development plan (2023–2027)*. <https://www.bopp.go.th/wp-content/uploads/2023/03/แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน-66-70-ของ-สพฐ.pdf> [in Thai]
- Prasit, P., Chaktrimongkhon, U., & Trakoonvorakun, K. (2023). An evaluation of teaching and learning of student development activities STEAM project for grade 4–6 students by using CIPP model: A case study of a demonstration school. *Journal of Educational Measurement Educational and Psychological Test Bureau*, 40(108), 202–212. [in Thai]
- Rossi, P. H., Lipsey, M. W., & Henry, G. T. (2018). *Evaluation: A systematic approach* (8th ed.). Sage.
- Saikaew, S. (2002). *Logical framework project analysis*. Chulalongkorn University Press. [in Thai]

Srisard, B. (2005). *Educational measurement and evaluation* (5th ed.). Suwiryasan. [in Thai]

Suksaen, S. (2002). *Logical framework-based project writing*. Uttaradit Rajabhat University.

[in Thai]

Traithippayapong, T., Boonprakarn, K., & Kotcharat, J. (2021). Assessment of the outcomes of the Royal Thai Army music student program Royal Thai Army School of Music from graduates and graduate supervisors. *Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University*, 1(2), 15–32. [in Thai]

Wijitsrikamon, K., Praneetwattakul, S., & Phasuk, S. (2023). *Outcome and impact evaluation of large-scale research and innovation programs under TRSI of graduate studies and research development program in science and technology* [Research report].

Kasetsart University. [in Thai]

Wongwisetkul, S., & Tangpharkphoom, N. (2013). Evaluation research on the project of Health Promotion Learning Center for pre-school age children and the elderly in a community. *The Journal of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima*, 19(2), 31–45. [in Thai]